

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
VLADA

Broj: 01-571-2/22-127
Široki Brijeg, 31. svibnja 2022.

17.06.2022
01 01-9 622 22

**SKUPŠTINA ŽUPANIJE
ZAPADNOHERCEGOVAČKE
n/r predsjednika Ivana Jelčića**

PREDMET: *Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj školi, dostavlja se*

U prilogu Vam dostavljamo tekst Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj školi, kojeg je utvrdila Vlada Županije Zapadnohercegovačke na 127. sjednici održanoj 31. svibnja 2022. godine, te predlažemo da se sukladno članku 137. Poslovnika Skupštine Županije Zapadnohercegovačke („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, br. 10/03) rasprava o Prijedlogu Zakona obavi po skraćenom postupku.

S poštovanjem,

Na temelju članka 19. stavka (4) Zakona o Vladi Županije Zapadnohercegovačke („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“ broj:15/21) i članka 60. Poslovnika o radu Vlade Županije Zapadnohercegovačke („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“ broj:3/03), Vlada Županije Zapadnohercegovačke na 127. sjednici održanoj 31. svibnja 2022. godine, donijela je

ZAKLJUČAK

Članak 1.

Utvrđuje se tekst Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj školi i upućuje se po skraćenoj proceduri Skupštini Županije Zapadnohercegovačke.

Članak 2.

Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
- VLADA -
Broj:01-571-1/22-127
Široki Brijeg, 31. svibnja 2022.

PRIJEDLOG

Na temelju članka 15. točka d) i članka 26. točka e) Ustava Županije Zapadnohercegovačke („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 1/96, 2/99, 14/00, 17/00, 1/03, 10/04 i 17/11) i članka 96. Poslovnika Skupštine Županije Zapadnohercegovačke („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 10/03) Skupština Županije Zapadnohercegovačke na sjednici održanoj dana _____ godine donosi:

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ODGOJU I OBRAZOVARANJU U OSNOVNOJ ŠKOLI

Članak 1.

U Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj školi („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 20/17) kroz cijeli tekst Zakona riječi „nastavni plan i program“ u različitim padežima zamjenjuju se riječima „nastavni plan i kurikul“ u odgovarajućim padežima.

Članak 2.

(1) U članku 3. točka i) mijenja se i glasi:

„i) postizanje funkcionalne pismenosti, inovativnosti i motiviranosti za unaprjeđenje kompetencija za cjeloživotno učenje“.

(2) Interpunktacijski znak točke (.) na kraju točke i) briše se i dodaje se nova točka j) koja glasi:

„j) razvijanje temeljnih životnih vještina: sposobnost donošenja odluka i rješavanja problema, kreativnog i kritičkog mišljenja, komunikacije i interpersonalnih vještina te samosvijesti i empatije.“

Članak 3.

Članak 6. mijenja se i glasi:

„Članak 6.

(Sredstva za financiranje odgoja i obrazovanja u osnovnoj školi)

(1) Sredstva za ostvarivanje uvjeta utvrđenih člankom 5. stavak (1) ovog Zakona osiguravaju se Proračunom Županije, proračunom jedinice lokalne samouprave na čijem području se škola nalazi i iz drugih izvora.

(2) U Proračunu Županije osiguravaju se sredstva:

a) za plaće i naknade potrebnog broja učitelja, stručnih suradnika i drugih zaposlenika, njihovo neprekidno usavršavanje te za uvjete njihova rada u skladu sa zakonskim propisima u Županiji

b) za povećane troškove u obrazovanju darovitih učenika, učenika u umjetničkim programima, učenika na jeziku naroda koji je u manjini u Županiji, učenika s teškoćama u razvoju, za programe rada vježbaonica i eksperimentalnih osnovnih škola te za organiziranje i provođenje natjecanja učenika

c) za djelatnost organizacija i institucija te informacijske sustave koji su od interesa za osnovnoškolski odgoj i obrazovanje u cjelini

d) za druge namjene, u skladu s mogućnostima.

(3) Platne razrede i pripadajuće koeficijente složenosti poslova za zaposlenike škola Vlada utvrđuje Odlukom na prijedlog Ministarstva obrazovanja, znanosti, kulture i športa Županije (u dalnjem tekstu: Ministarstvo).

(4) U proračunu jedinice lokalne samouprave osiguravaju se sredstva:

- a) za prijevoz učenika
- b) za održavanje škole u tehničko-organizacijskom smislu
- c) za druge namjene, u skladu s mogućnostima.

(5) Osnivač škole osigurava učenicima besplatne udžbenike i druga nastavna pomagala ako su osigurana sredstva u Proračunu Županije.

(6) Izgradnja, obnova i opremanje škole kojoj je osnivač Županija ili jedinica lokalne samouprave može se financirati iz Proračuna Županije i/ili iz proračuna jedinice lokalne samouprave te iz drugih izvora.“

Članak 4.

U članku 8. iza stavka (3) dodaje se novi stavak (4) koji glasi:

„(4) Odluku o proglašenju škole od posebnog interesa osnivač dostavlja Ministarstvu u roku od 60 dana od dana donošenja.“

Članak 5.

U članku 14. stavak (4) riječi „znanja, vještine, stavove i“ brišu se.

Članak 6.

Članak 15. mijenja se i glasi:

„Članak 15.

(Osnivanje osnovne škole)

(1) Osnovnu školu mogu osnovati Skupština Županije i općinska/gradska vijeća prema usvojenoj mreži osnovnih škola ako postoji društveno-ekonomski opravdanost za osnivanje.

(2) Prije donošenja odluke o osnivanju osnivač podnosi Ministarstvu zahtjev za prethodno pribavljenu suglasnost s elaboratom o društveno-ekonomskoj opravdanosti osnivanja osnovne škole. Na temelju tog elaborata Ministarstvo odlučuje o opravdanosti osnivanja škole i odlučuje o suglasnosti. Krajnji rok za podnošenje zahtjeva i elaborata je 31. siječnja tekuće kalendarske godine za narednu školsku godinu.

(3) Elaborat iz stavka (2) ovog članka sadrži podatke o osnivaču, naziv i sjedište, ciljeve osnivanja, dokaz o postojanju društveno-ekonomске opravdanosti za osnivanjem na području Županije te podatke o uvjetima propisanim standardima i normativima.

(4) Ocjenu društveno-ekonomske opravdanosti osnivanja osnovne škole daje tročlano povjerenstvo koje imenuje ministar.

(5) Rješenje o davanju suglasnosti na elaborat i osnivanje škole donosi ministar. Rok za donošenje rješenja iz ovog stavka je 60 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva s urednim elaboratom.

(6) Nakon davanja suglasnosti ministra na elaborat i osnivanje škole, osnivač ili osoba koju on ovlasti donosi odluku o osnivanju. Rješenje o ocjeni o sukladnosti odluke o osnivanju sa zakonom donosi Ministarstvo. Nakon toga osnivač, privremeni ravnatelj ili osoba koju osnivač ovlasti može podnijeti zahtjev za odobravanje izvođenja programa.

(7) Zahtjev za odobravanje izvođenja programa osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja se podnosi Ministarstvu najkasnije do 15. lipnja tekuće godine za narednu školsku godinu. Uz zahtjev se prilaže sljedeće:

- a) dokazi o prostoru, opremi i nastavnim sredstvima, dokaz o vlasništvu ili pravu

korištenja objekta ako objekt nije u vlasništvu osnivača

b) akt o registraciji kod nadležnog tijela.

(8) Ministar rješenjem imenuje tročlano povjerenstvo za utvrđivanje uvjeta za izvođenje programa odgoja i obrazovanja u osnovnoj školi, koje o svom radu sastavlja zapisnik.

(9) Povjerenstva iz stavaka (4) i (8) ovoga članka imaju pravo na naknadu čiji iznos utvrđuje ministar rješenjem.

(10) O zahtjevu iz stavka (7) ovoga članka odlučuje ministar.“

Članak 7.

(1) U članku 20. stavak (3) mijenja se i glasi:

„(3) Prijedlog za donošenje akta o ukidanju osnovne škole ili njezinih područnih razrednih odjela, na prijedlog škole, podnosi općinsko/gradsko tijelo nadležno za pitanja obrazovanja osnivaču, uz prethodno pribavljenu suglasnost Ministarstva.“

(2) Stavak (5) mijenja se i glasi:

„(5) Osnivač je dužan donijeti i dostaviti akt o ukidanju osnovne škole ili njezinih područnih razrednih odjela školi i Ministarstvu u roku od 30 dana od dobivene suglasnosti Ministarstva.“

(3) Iza stavka (5) dodaje se novi stavak (6) koji glasi:

„(6) Ako osnivač ne doneše akt o ukidanju u roku iz stavka (5) ovog članka, akt o ukidanju donosi ministar.“

Članak 8.

Članak 23. mijenja se i glasi:

„Članak 23.

(Nastavni planovi i kurikuli)

(1) Odgoj i obrazovanje obavljaju osnovne škole na temelju nastavnog plana i kurikula koje donosi ministar.

(2) Predmetni kurikuli usklađuju se sa zajedničkom jezgrom nastavnih planova i programa definiranih na ishodima učenja u skladu s člancima 42. i 43. Okvirnog zakona.

(3) Nastavnim planom utvrđuje se tjedni i godišnji broj nastavnih sati za obvezne i izborne nastavne predmete, njihov raspored po razredima i tjedni broj nastavnih sati po predmetima.

(4) Predmetnim kurikulom se utvrđuju ciljevi nastavnog predmeta, predmetna područja, ishodi učenja, ključni sadržaji, preporuke za realizaciju ishoda učenja te preporučeni načini vrednovanja.

(5) Izborni predmeti obvezni su tijekom školske godine za sve učenike, a učenik bira ponuđeni izborni predmet ili izborne predmete u skladu s osobnim interesima i mogućnostima škole.

(6) Učenik može promijeniti izborni predmet jedanput tijekom osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja nakon pisanog zahtjeva roditelja/skrbnika učenika do početka školske godine.“

Članak 9.

(1) U članku 27. u stavku (1) iza riječi „opreme“ dodaju se riječi „i novih operativnih sustava“.

(2) U stavku (2) točka a) riječi „ishode učenja,“ brišu se.

Članak 10.

U članku 29. stavku (5) iza riječi „Ministarstvu“ dodaje se interpunkcijski znak zarez

(,) i riječi „Zavodu za odgoj i obrazovanje“.

Članak 11.

U članku 30. stavak (5) mijenja se i glasi:

„(5) U posebnim okolnostima, koje nije bilo moguće predvidjeti i planirati, škola može odstupiti od vremenskih razdoblja i rokova utvrđenih stavkom (1) i (2) ovoga članka o čemu odlučuje ministar.“

Članak 12.

U članku 35. stavak (2) riječ „školi“ zamjenjuje se riječima „redovnoj nastavi“.

Članak 13.

U članku 36. iza stavka (4) dodaje se novi stavak (5) koji glasi:

„(5) Način realizacije aktivnosti iz stavka (2) ovog članka propisuje ministar pravilnikom.“

Članak 14.

U članku 38. stavak (3) iza riječi „učitelj“ dodaju se riječi „razredne nastave“.

Članak 15.

U članku 45. stavak (6) mijenja se i glasi:

„(6) Nakon upisa učenika u školu, škola je dužna upisati učenika u Registar učenika, Matičnu knjigu učenika i elektroničku/digitalnu matičnu knjigu (u dalnjem tekstu: e-matica) na temelju podataka iz upisnog lista, koji potpisuje roditelj odnosno skrbnik djeteta, čime daje suglasnost za korištenje podataka učenika u navedenu svrhu.“

Članak 16.

U članku 46. stavak (2) mijenja se i glasi:

(2) Iznimno od stavka (1) ovog članka, učenik može imati status redovitog učenika istodobno u osnovnoj školi i u umjetničkoj ili športskoj školi.

Članak 17.

U članku 50. u stavku (2) iza riječi „učenik“ dodaju se riječi „iz stavka (1) ovog članka“.

Članak 18.

U članku 51. stavak (3) mijenja se i glasi:

„(3) Posebne nastavne planove i kurikule te način odgoja i obrazovanja za učenike iz stavka (1) točka a) ovog članka donosi ministar pravilnikom.“

Članak 19.

U članku 61. u stavku (1) riječi „svakog razrednog odjela“ zamjenjuju se riječima „od šestog do devetog razreda“.

Članak 20.

(1) U članku 62. stavak (2) mijenja se i glasi:

„(2) Opće odredbe praćenja i ocjenjivanja učenika ministar propisuje pravilnikom.“

(2) Iza stavka (2) dodaje se novi stavak (3) koji glasi:

„(3) Predmetni kurikuli sadržavaju načine praćenja i ocjenjivanja učenika.“

(3) Dosadašnji stavak (3) postaje stavak (4).

Članak 21.

U članku 64. stavak (3) mijenja se i glasi:

„(3) Opći uspjeh učenika utvrđuje se kao: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1).“

Članak 22.

(1) U članku 66. u stavku (1) riječ „izdate“ zamjenjuje se riječju „izdane“.

(2) U stavku (2) riječ „dalji“ zamjenjuje se riječju „daljnji“.

Članak 23.

(1) U članku 70. stavak (1) interpunkcijski znak zareza (,) iza riječi „ispit“ zamjenjuje se s interpunkcijskim znakom točke (.).

(2) Riječ „učiteljsko“ zamjenjuje se riječju „Učiteljsko“.

Članak 24.

U članku 74. iza stavka (2) dodaje se novi stavak (3) koji glasi:

„(3) Vlada propisuje kriterije i način izbora zaposlenika škole Uredbom.“

Članak 25.

(1) U članku 75. u stavku (2) točka c) mijenja se i glasi:

„c) ima odobrenje nadležne vjerske zajednice za podučavanje vjeronauka za radno mjesto učitelja vjeronauka.“

(2) U stavku (3) riječ „javí“ zamjenjuje se riječju „prijava“.

(3) U stavku (4) riječ „javi“ zamjenjuje se riječju „prijava“.

(4) U stavku (5) riječ „javi“ zamjenjuje se riječju „prijava“.

Članak 26.

(1) U članku 76. stavak (2) mijenja se i glasi:

„(2) Poslove učitelja od prvog do petog razreda, odnosno poslove učitelja razredne nastave, može obavljati osoba koja, pored općih uvjeta, ima završen najmanje šesti (VI/1) stupanj stručne spreme, odnosno višu stručnu spremu odgovarajuće vrste stečenu po važećim zakonskim propisima koji su vrijedili prije uvođenja bolonjskog sustava studiranja, odnosno koja je u skladu s propisima po kojima je započela taj studij, isti i završila, bez obzira na vrijeme završetka i ako ispunjava uvjete propisane člankom 74. i člankom 75. ovog Zakona te koja ispunjava ostale uvjete propisane nastavnim planom i kurikulom“.

(2) U stavku (3) iza riječi „nastave“ dodaje se interpunkcijski znak zarez (,) i dodaju se riječi „pored osobe koja ispunjava uvjete iz stavka (2) ovog članka“.

(3) U stavku (5) riječi „odgovarajući stupanj stručne spreme i odgovarajuće zvanje“ zamjenjuju se rijećima „šesti (VI/1) stupanj stručne spreme, odnosno višu stručnu spremu odgovarajuće vrste“.

(4) U stavku (7) iza riječi „suradnici“ dodaje se interpunkcijski znak dvotočka (:) i riječi „pedagog, psiholog, defektolog, logoped i socijalni radnik“.

(5) Stavak (9) mijenja se i glasi:

„(9) Poslove stručnog suradnika knjižničara može obavljati osoba koja, pored općih uvjeta, ima završen najmanje šesti (VI/1) stupanj stručne spreme, odnosno višu stručnu spremu odgovarajuće vrste stečenu po važećim zakonskim propisima koji su vrijedili prije uvođenja bolonjskog sustava studiranja odnosno koja je u skladu s propisima po kojima je započela taj studij, isti i završila, bez obzira na vrijeme završetka ili koja je završila najmanje

drugi ciklus visokog obrazovanja, diplomski studij, integrirani preddiplomski i diplomski studij nastavnog smjera po bolonjskom sustavu studiranja kojim se stječe najmanje 300 ECTS bodova te ako ispunjava uvjete propisane člankom 74. i člankom 75. ovog Zakona te koja ispunjava ostale uvjete propisane nastavnim planom i kurikulom.“

(6) U stavku (11) iza riječi „stručne“ interpunkcijski znak zarez (,) i riječi „odnosno školske“ brišu se.

Članak 27.

(1) U članku 77. u stavku (5) iza riječi „kandidat“ riječi „ne ispunjava uvjete natječaja“ zamjenjuju se riječima „nema potrebnu vrstu i stupanj stručne spreme propisane natječajem“.

(2) Iza stavka (5) dodaje se novi stavak (6) koji glasi:

„(6) Ako se na natječaj ne prijavi nijedna osoba koja ispunjava sve uvjete natječaja, može se primiti osoba bez položenog stručnog ispita ako ispunjava ostale uvjete natječaja, do kraja te nastavne godine.“

(3) Dosadašnji stavak (6) postaje stavak (7), a dosadašnji stavak (7) postaje stavak (8).

(4) U stavku (7) iza riječi „radu“ dodaje se interpunkcijski znak zarez i riječi „Kolektivnim ugovorom“.

Članak 28.

(1) U članku 78. u stavku (4) u zadnjoj rečenici riječ „mogu“ zamjenjuje se riječima „imaju pravo“.

(2) U stavku (5) u zadnjoj rečenici riječ „mogu“ zamjenjuje se riječima „imaju pravo“.

Članak 29.

U članku 79. u stavku (1) riječ „mogu“ zamjenjuje se riječima „imaju pravo“.

Članak 30.

(1) U nazivu članka 80. brišu se riječi „i volonteri“.

(2) U stavku (2) iza riječi „odnosa“ znak zagrade „()“ i riječ „volonteri“ brišu se.

Članak 31.

Članak 83. mijenja se i glasi:

„Članak 83.

(Praćenje i ocjenjivanje rada ravnatelja, učitelja, stručnih suradnika i pomoćnika u nastavi)

(1) Rad ravnatelja, učitelja, stručnih suradnika i pomoćnika u nastavi prati se i ocjenjuje.

(2) Ravnatelji, učitelji i stručni suradnici mogu napredovati u struci i stjecati zvanje mentora i savjetnika.

(3) Postupak, način i kriterije praćenja i ocjenjivanja ravnatelja, učitelja, stručnih suradnika i pomoćnika u nastavi ministar propisuje pravilnikom.

(4) Postupak i uvjete napredovanja te prava i obveze koje proizlaze nakon napredovanja ravnatelja, učitelja i stručnih suradnika ministar propisuje pravilnikom.

(5) Učitelji, stručni suradnici i pomoćnici u nastavi koji dva puta uzastopno tijekom rada budu negativno ocijenjeni ne mogu dalje obavljati odgojno-obrazovni rad s učenicima i prestaje im radni odnos u školi.

(6) Ravnatelja koji dva puta uzastopno tijekom rada bude negativno ocijenjen ministar razrješava dužnosti.

(7) Odluku iz stavka (5) ovog članka donosi školski odbor na prijedlog ravnatelja škole. Osobe iz stavka (5) ovog članka ne mogu ponovo zasnovati radni odnos u osnovnoj školi, propisan člankom 79. stavak (1) i (3), u roku od godine dana od prestanka radnog odnosa.

(8) Postupak i uvjeti licenciranja ravnatelja, učitelja i stručnih suradnika provode se po pravilniku kojeg donosi ministar. Nakon provedenog postupka licenciranja svaki ravnatelj učitelj i stručni suradnik će kao uvjet za daljnji rad trebati imati licencu.

(9) Opis zanimanja, opis poslova i potrebne kompetencije za zanimanja ravnatelja, učitelja i stručnog suradnika propisuje ministar standardom zanimanja.“

Članak 32.

Članak 84. mijenja se i glasi:

„Članak 84.

(Stručna i pedagoška usavršavanja)

(1) Ravnatelji, učitelji, stručni suradnici i pomoćnici u nastavi imaju pravo i obvezu stručnog i pedagoškog usavršavanja.

(2) Ostali zaposlenici škole, pored zaposlenika iz stavka (1) ovoga članka, imaju pravo i obvezu stručnog usavršavanja.

(3) Predsjednik i članovi školskog odbora imaju pravo i obvezu stručnog usavršavanja.

(4) Program obveznih oblika usavršavanja donosi ministar, a provodi Ministarstvo i/ili Zavod za odgoj i obrazovanje.

(5) Ministarstvo je dužno osigurati kontinuirano profesionalno usavršavanje zaposlenika škole.“

Članak 33.

Naziv poglavlja VI. mijenja se i glasi: „POGLAVLJE VI. UPRAVLJANJE ŠKOLOM I OSIGURANJE KVALITETE“.

Članak 34.

U članku 89. stavku (4) iza riječi „rješenje“ dodaju se riječi „i potpisuje sve akte koji su potrebni za provedbu te odluke“.

Članak 35.

(1) U članku 90. stavak (3) točka a) iza riječi „odboru“ dodaju se riječi „Zavodu za odgoj i obrazovanje“.

(2) U stavku (3) točka m) mijenja se i glasi:

„m) prati i ocjenjuje rad učitelja, stručnih suradnika i pomoćnika u nastavi u skladu s pravilnikom iz članka 83. stavak (3) ovog Zakona“.

Članak 36.

(1) U članku 91. stavak (1) točka a) mijenja se i glasi:

„a) završen šesti (VI/1) ili sedmi (VII/1) stupanj stručne spreme odgovarajuće vrste po važećim zakonskim propisima koji su vrijedili prije uvođenja bolonjskog sustava studiranja odnosno u skladu s propisima po kojima je započet taj studij, isti i završen, bez obzira kad je završen ili“.

(2) Stavak (9) briše se.

(3) Dosadašnji stavak (10) postaje stavak (9).

(4) Stavak (9) mijenja se i glasi:

„(9) Rad ravnatelja prati se i ocjenjuje u skladu s odredbom članka 83. stavak (4) ovog Zakona.“

(5) Stavak (11) i stavak (12) brišu se.

(6) Dosadašnji stavak (13) postaje stavak (10).

Članak 37.

Članak 93. mijenja se i glasi:

„Članak 93.

(Izbor članova i sastav školskog odbora)

(1) Školski odbor osnovne škole ima pet članova.

(2) Sastav školskog odbora je:

- a) jedan član – predstavnik Vlade
- b) jedan član – predstavnik osnivača
- c) dva člana – predstavnici učiteljskog vijeća
- d) jedan član – predstavnik roditelja učenika škole.

(3) Jednog člana školskog odbora imenuje Vlada na temelju javnog natječaja.

(4) Jednog člana školskog odbora imenuje osnivač na temelju javnog natječaja.

(5) Dva člana školskog odbora bira učiteljsko vijeće iz reda učitelja i stručnih suradnika.

(6) Jednog člana školskog odbora bira roditeljsko vijeće iz reda roditelja učenika škole.

(7) Način izbora članova školskog odbora iz reda roditelja učenika i učiteljskog vijeća pobliže se propisuje statutom škole.

(8) Kad svatko od ovlaštenih iz stavka (3), (4), (5) i (6) ovoga članka izabere odnosno imenuje člana/članove školskog odbora, ministar rješenjem potvrđuje izbor odnosno imenovanje članova školskog odbora nakon čega školski odbor može početi s radom.

(9) Ako nadležna tijela ne izaberu odnosno ne imenuju člana/članove u roku od tri mjeseca od dobivenog zahtjeva kojeg dostavlja ravnatelj škole, ministar imenuje potrebnog člana/članove.

(10) Uvjete za izbor odnosno imenovanje članova školskog odbora propisuju tijela koja vrše izbor.

(11) Članu školskog odbora iz reda roditelja škole prestaje mandat u trenutku prestanka školovanja učenika u toj školi.

(12) Članovi školskog odbora biraju predsjednika školskog odbora na prvoj sjednici većinom glasova od ukupnog broja svih članova školskog odbora.

(13) Članovi školskog odbora imenuju se na vrijeme od četiri godine, a mogu biti ponovno birani. Ako netko od članova školskog odbora bude razriješen prije isteka tog roka, novi član se imenuje na razdoblje do isteka mandata na koji je cijeli školski odbor imenovan.

(14) Školski odbor o pitanjima iz djelokruga svog rada odlučuje većinom glasova od ukupnog broja članova školskog odbora.

(15) Rad u školskom odboru je dobrovoljan i besplatan, a pravo na naknadu, visinu naknade i način isplate naknade troškova dolaska na sjednice školskog odbora utvrđuje Vlada Odlukom na prijedlog Ministarstva.

(16) Sastav školskog odbora mora odražavati nacionalni sastav zajednice u kojoj škola djeluje i poštivati načelo ravnopravnosti spolova.

(17) Ravnatelj ne može biti član školskog odbora, niti bilo koja osoba koja je s ravnateljem u srodstvu do drugog stupnja u ravnoj ili pobočnoj liniji.

(18) Pomoćnik ravnatelja, ako ga škola ima, ne može biti član školskog odbora.

(19) Ako se predsjednik ili član školskog odbora kandidira za ravnatelja ili bude imenovan za pomoćnika ravnatelja, podnosi ostavku na mjesto predsjednika ili člana školskog odbora, ako je predsjednik ili član školskog odbora u istoj školi.

(20) Ravnatelj škole je dužan izvijestiti nadležna tijela o potrebi izbora odnosno imenovanja novih članova školskog odbora najmanje tri mjeseca prije isteka mandata školskog odbora. Ako je došlo do razrješenja dužnosti predsjednika i/ili člana/članova školskog odbora, ravnatelj škole je dužan izvijestiti Ministarstvo o potrebi izbora odnosno imenovanja novih članova školskog odbora u roku od 15 dana od dana razrješenja.“

Članak 38.

U članku 94. stavak (1) rečenica „U slučaju da se ne razriješi cijeli školski odbor, ministar može imenovati samo člana/članove, umjesto razriješenog/razriješenih.“ mijenja se i glasi: „U slučaju da se ne razriješi cijeli školski odbor, ministar može imenovati samo člana/članove izabranog/izabrane po proceduri propisanoj člankom 93. ovog Zakona umjesto razriješenog/razriješenih.“

Članak 39.

Iza članka 95. dodaje se novi članak 95a. koji glasi:

„Članak 95a.

(Osiguranje kvalitete)

(1) U školi se kontinuirano provodi samovrednovanje i vanjsko vrednovanje rada škole, u svrhu unaprjeđenja kvalitete odgojno-obrazovnih i drugih djelatnosti.

(2) Samovrednovanje rada škole provodi tim za samovrednovanje kojega imenuje školski odbor na prijedlog ravnatelja.

(3) Samovrednovanje rada škole provodi se svako dvije godine.

(4) Način formiranja tima za samovrednovanje i postupak samovrednovanja rada škole propisuju se metodologijom koju donosi ministar.

(5) Vanjsko vrednovanje rada škole provodi se svako dvije godine.

(6) Način formiranja povjerenstva koje provodi vanjsko vrednovanje i postupak vanjskog vrednovanja rada škole propisuju se metodologijom koju donosi ministar.

(7) Rezultati samovrednovanja i vanjskog vrednovanja koriste se s ciljem trajnog unaprjeđivanja kvalitete rada škole.“

Članak 40.

Članak 96. mijenja se i glasi:

„Članak 96.

(Pedagoška dokumentacija, evidencija i obrazovne isprave)

(1) U školi se vodi pedagoška dokumentacija i evidencija o učenicima, o realizaciji nastave i drugih oblika odgojno-obrazovnog rada, upisa i ispisa učenika, praćenju, ocjenjivanju i uspjehu učenika, pedagoškim mjerama i ispitima.

(2) Matična knjiga, svjedodžba, uvjerenje o uspjehu učenika u tijeku školske godine i prijepis ocjena su javne isprave.

(3) U propisanim obrascima pedagoške dokumentacije i evidencije, jedinstveni matični broj učenika koristi se u obrascima upisnog lista učenika, matičnoj knjizi učenika i e-matici.

(4) Podatak o nacionalnosti učenika može se koristiti u svim obrascima pedagoške dokumentacije i evidencije.

(5) Način obrade podataka o jedinstvenom matičnom broju učenika i nacionalnosti ministar propisuje pravilnikom.

(6) Tiskanice pedagoške dokumentacije, evidencije i obrazovnih isprava ministar propisuje pravilnikom.“

Članak 41.

Članak 97. mijenja se i glasi:

„Članak 97. (Svjedodžbe)

(1) Učenicima od prvog do devetog razreda izdaje se uvjerenje o uspjehu na kraju prvog obrazovnog razdoblja te na kraju nastavne odnosno školske godine svjedodžba o ostvarenom uspjehu.

(2) Svjedodžba o završetku devetog razreda je javna isprava o završetku osnovne škole.“

Članak 42.

Članak 101. mijenja se i glasi:

„Članak 101.

(Postupci zaštite načela definiranih ovim Zakonom)

(1) Prijave za kršenje načela definiranih ovim Zakonom podnose se obrazovnoj ustanovi, Ministarstvu ili županijskoj prosvjetnoj inspekciji, svakom u okviru njegove nadležnosti.

(2) Daljnja procedura vođenja postupka iz stavka (1) ovog članka provodi se u skladu s odredbama Zakona o organizaciji tijela uprave u Županiji Zapadnohercegovačkoj, županijskog Zakona o prosvjetnoj inspekciji i federalnog Zakona o upravnom postupku.

(3) Protiv osoba koje se ponašaju suprotno ovom Zakonu stegovni postupak može pokrenuti škola, županijski prosvjetni inspektor ili Ministarstvo.“

Članak 43.

(Usklađivanje poslovanja škole)

(1) Osnovna škola dužna je uskladiti opće akte s odredbama ovog Zakona u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

(2) Osnovna škola je dužna obaviti izbor članova školskog odbora u skladu s odredbama članka 93. ovog Zakona, a po isteku mandata trenutno imenovanim članovima školskog odbora.

(3) Iznimno od odredbe stavka (2) ovog članka, škola koja nema izabran školski odbor dužna je obaviti izbor članova školskog odbora u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 44.

(Rok donošenja provedbenih propisa)

(1) Vlada će donijeti sljedeće provedbene propise u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona:

a) Odluku o utvrđivanju platnih razreda i pripadajućih koeficijenata složenosti poslova za zaposlenike škola iz članka 6. stavak (3) ovog Zakona

b) Uredbu o kriterijima i načinu izbora zaposlenika škole iz članka 74. stavak (3) ovog Zakona,

c) Odluku o pravu na naknadu, visini naknade i načinu isplate naknade troškova dolaska na sjednice školskog odbora iz članka 93. stavak (15) ovog Zakona.

(2) Ministar će donijeti sljedeće provedbene propise na temelju ovog Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona:

- a) Pravilnik o načinu organizacije i provedbe izleta, ekskurzija i drugih aktivnosti koji su isključivo u funkciji realizacije nastavnog plana i kurikula iz članka 36. stavak (5) ovog Zakona
- b) Posebne nastavne planove i kurikule i pravilnik o načinu odgoja i obrazovanja učenika s teškoćama u razvoju iz članka 51. stavak (3) ovog Zakona
- c) Pravilnik o načinu praćenja i ocjenjivanja učenika iz članka 62. stavak (2) ovog Zakona
- d) Pravilnik o postupku, načinu i kriterijima praćenja i ocjenjivanja ravnatelja, učitelja, stručnih suradnika i pomoćnika u nastavi iz članka 83. stavak (3) ovog Zakona
- e) Pravilnik o postupku i uvjetima napredovanja te pravima i obvezama koje proizlaze nakon napredovanja ravnatelja, učitelja i stručnih suradnika iz članka 83. stavak (4) ovog Zakona
- f) Pravilnik o postupku i uvjetima licenciranja ravnatelja, učitelja i stručnih suradnika iz članka 83. stavak (8) ovog Zakona
- g) Standard zanimanja ravnatelja, učitelja i stručnih suradnika iz članka 83. stavak (9) ovog Zakona
- h) Program obveznih oblika usavršavanja zaposlenika škole te predsjednika i članova školskog odbora iz članka 84. stavak (4) ovog Zakona
- i) Metodologiju o načinu formiranja tima za samovrednovanje i postupak samovrednovanja rada škole iz članka 95a. stavak (4) ovog Zakona
- j) Metodologiju o načinu formiranja povjerenstva koje provodi vanjsko vrednovanje i postupak vanjskog vrednovanja rada škole iz članka 95a. stavak (6) ovog Zakona
- k) Pravilnik o načinu obrade podataka o jedinstvenom matičnom broju učenika i nacionalnosti iz članka 96. stavak (5) ovog Zakona.
- l) Pravilnik o sadržaju, obliku i načinu vođenja pedagoške dokumentacije, evidencije i obrazovnih isprava u osnovnoj školi iz članka 96. stavak (6) ovog Zakona.

Članak 45. (Način okončanja započetih postupaka)

Postupci koji su započeti, a nisu okončani prije stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se po odredbama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj školi („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 20/17) i podzakonskih propisa donesenih na temelju njega.

Članak 46. (Primjena postojećih podzakonskih propisa)

Podzakonski propisi doneseni prije stupanja na snagu ovog Zakona primjenjuju se do donošenja novih podzakonskih propisa u skladu s ovim Zakonom, osim ako su u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

Članak 47. (Stavljanje izvan snage ranijeg pravilnika)

Stupanjem na snagu ovog Zakona stavlja se izvan snage Pravilnik o utvrđivanju uvjeta za izbor i imenovanje članova školskih odbora osnovnih i srednjih škola u Županiji Zapadnohercegovačkoj („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 12/18).

Članak 48.
(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama Županije Zapadnohercegovačke".

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
S K U P Š T I N A

Broj: _____ /
Široki Brijeg, _____. _____. 20 ___. godine

Predsjednik
Ivan Jelčić

OBRAZLOŽENJE
ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ODGOJU I
OBRAZOVAЊU U OSNOVNOJ ŠKOLI

I. USTAVNI TEMELJ

Ustavni temelj za donošenje ovog Zakona sadržan je u odredbi članka 26. stavka (1) točka e) Ustava Županije Zapadnohercegovačke („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“ broj: 1/96, 2/99, 14/00, 17/00, 1/03, 10/04 i 17/11) i članak 96. Poslovnika Skupštine Županije Zapadnohercegovačke („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 10/03).

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA I OBRAZLOŽENJE POJEDINIH ZAKONSKIH RJEŠENJA

Potreba donošenja ovoga Zakona nametnula se kao nužnost u nastojanju stvaranja primjerenih zakonskih pretpostavki za učinkovitije funkciranje sustava osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja, sukladno zahtjevima odgojno-obrazovne djelatnosti.

U nastojanju da se pojača odgovornost svih subjekata i jasno definiraju prava i obveze vjerujemo da će predloženi zakon pridonijeti funkcionalnosti sustava u cijelini. Pravno normiranje preduvjet je pravne sigurnosti i kvalitetnijeg rada sustava koji zadovoljava javni interes.

Kroz cijeli tekst Prijedloga Zakona urađen je lektorski pregled te su napravljene izmjene u duhu hrvatskog standardnog jezika (primjerena zamjena riječi hrvatskom inačicom, inverzija, interpunkcija, razlaganje točaka, drugačije posložena rečenica bez mijenjanja sadržaja, stavci i točke poredani po logičkom i sadržajnom slijedu) koji nije utjecao na pravni sadržaj članaka, stavaka i točaka ovog Prijedloga Zakona.

Također, kroz cijeli tekst Prijedloga Zakona smo se vodili po principu otvorenog pozivanja na druge propise vodeći računa da prvo navedemo propis koji je ranije objavljen ukoliko su propisi iste važnosti. Ta promjena je urađena na ovaj način iz razloga što zakoni podliježu izmjenama i dopunama te bi i ovaj Zakon morao automatski podnijeti iste.

U člancima gdje se pojavljuju riječi ministar ili Ministarstvo vodilo se računa o ovlastima koje ima svako od tih tijela.

Tijekom rada na zakonima vodilo se računa da se gdje je god to bilo moguće usklade Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj školi i Zakon o odgoju i obrazovanju u srednjoj školi.

Tekst Zakona je usklađen s mišljenima Ministarstva pravosuđa i uprave Županije Zapadnohercegovačke i Ureda za zakonodavstvo Županije Zapadnohercegovačke.

Kroz cijeli tekst Prijedloga Zakona izraz „nastavni plan i program“ je zamijenjen s izrazom „nastavni plan i kurikul“ iz razloga što su u Županiji Zapadnohercegovačkoj trenutno u izradi predmetni kurikuli za osnovne i opće srednje škole te kako bi stvorili zakonske pretpostavke za primjenu istih.

U Poglavlju I. Opće odredbe – nije bilo izmjena i dopuna.

U Poglavlju II. Ciljevi i načela odgoja i obrazovanja u osnovnoj školi mijenjan je članak 3. na način da je jedan cilj izmijenjen a jedan dodan, kojima se definiraju opći ciljevi odgoja i obrazovanja u osnovnoj školi koji nisu bili definirani temeljnim Zakonom.

U poglavlju III. Djelatnost odgoja i obrazovanja mijenjaju se:

Članak 6. – Urađena je izmjena cijelog članka radi preglednosti a izmjene se odnose na:

Dodan je novi stavak (3) koji definira da Vlada utvrđuje platne razrede i pripadajuće koeficijente složenosti poslova za zaposlenike škola. Stavak je dodan jer trenutno ne postoji propis kojim se navedena materija definira, odnosno od prestanka važenja Kolektivnog ugovora za djelatnost osnovnog obrazovanja.

U istom članku u starom stavku (3) brisan je dio koji se odnosi na donošenje posebnog propisa od strane osnivača na koji suglasnost daje ministar jer isti nije potreban za funkcioniranje škola odnosno isti nije nikad bio primjenjivan u praksi.

U istom članku brisan je stari stavak (5) kojim se definira financiranje osnovnih škola iz razloga što je u temeljnog Zakonu brisana odredba o osnivanju privatnih osnovnih škola amandmanima na samoj sjednici Skupštine ali nije provedeno kroz sve ostale članke Zakona.

Usklađena je prenumeracija stavaka.

U članku 8. dodan je novi stavak kojim se jasnije definira obveza osnivača škole jer Ministarstvo po navedenom postupa u pogledu odobravanja odjela u navedenim školama i odstupanja od Pedagoških standarda i normativa.

U članku 14. stavak (4) brisane su riječi znanja, vještine i stavovi jer imaju isto značenje kao i riječ kompetencije.

Članak 15. mijenjan je iz razloga što je u temeljnog Zakonu brisana odredba o osnivanju privatnih osnovnih škola amandmanima na samoj sjednici Skupštine ali nije provedeno kroz sve ostale članke Zakona.

Članak 20. je dorađen radi jasnijeg propisivanja obveza osnivača i Ministarstva u pogledu ukidanja škola i njezinih područnih odjela.

Članak 23. je mijenjan cijeli radi preglednosti i to na način da je stavak (2) mijenjan iz razloga što je Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje objavila Zajedničku jezgru nastavnih planova i programa definiranu na ishodima učenja 2018. godine, za razliku od dosadašnje koja je bila koncipirana na sadržajima (sadržaj može biti sadržan a ishodi učenja mogu biti usklađeni a ne sadržani).

Stavci (3) i (4) su mijenjani jer je „nastavni plan i program“ zamijenjen s izrazom „nastavni plan i kurikul“ iz razloga što su u Županiji Zapadnohercegovačkoj trenutno u izradi predmetni kurikuli za osnovne i opće srednje škole te kako bi stvorili zakonske pretpostavke za primjenu istih.

Članak 27. je promijenjen zbog projekta Digitalizacije obrazovanja u sklopu kojeg škole eksperimentalno primjenjuju nove operativne sustave koji nisu direktno vezani uz učenje i podučavanje učenika te se i riječi ishodi učenja iz tog članka brišu.

U članku 29. stavak (5) dodana je obveza dostavljanja godišnjeg programa rada škole Zavodu za odgoj i obrazovanje, što nije bilo propisano temeljnim Zakonom jer Zavod tada nije postojao kao samostalna ustanova.

U članku 30. preformuliran je stavak (5) kako bi bio jasniji.

U članku 35. izvršena je zamjena riječi „škola“ u „redovna nastava“ jer iste nemaju isto značenje a ovdje se misli na redovnu nastavu.

U članku 36. dodan je novi stavak jer za donošenje propisa kojim se regulira izvođenje ekskurzija nije bilo pravnog temelja te smo ga trebali unijeti u Zakon.

U članku 38. stavak (3) precizirano je na koje učitelje se odnosi.

U članku 45. mijenjan je stavak (6) iz razloga što je trebalo propisati upotrebu e-matrice, odnosno davanje suglasnosti roditelja za korištenje osobnih podataka učenika u svrhu obrazovanja.

U članku 46. preformuliran je stavak (2) zbog jasnoće istoga.

Članak 50. dorađen zbog tehničke prirode.

Članak 51. stavak (3) mijenjan jer u temeljnog Zakonu nije bilo pravnog temelja za donošenja nastavnog plana i kurikula i pravilnika o odgoju i obrazovanju učenika s poteškoćama.

Članak 61. stavak (1) mijenjan iz razloga što su učenici prvih pet razreda osnovne škole premali za sudjelovanje i rad u učeničkom vijeću škole.

Članak 62. mijenjan iz razloga što se ovim člankom stvaraju prepostavke za primjenu novih kurikula i izradu novog pravilnika o praćenju i ocjenjivanju učenika.

U članku 64. dodane su brojčane oznake za ocjene jer ih nije bilo u temeljnem Zakonu a potrebne su za definiranje općeg uspjeha.

U članku 66. izmjene su lektorske prirode.

U članku 70. izmjene su jezične prirode.

U poglavlju V. Zaposlenici osnovne škole mijenjani su članci:

U članku 74. dodan je stavak (3) kojim se propisuje obveza Vlade Županije Zapadnohercegovačke za donošenjem kriterija za prijem zaposlenika škole u radni odnos, što je ranije bilo propisano Kolektivnim ugovorom, koji je sad izvan snage, a potreba za istim je nesporna.

Članak 75. je mijenjan iz više razloga.

Stavak (2) točka c) je mijenjana jer nije ostavljala mogućnosti za posebne uvjete za vjeroučitelje drugih vjeroispovijesti.

Izmjenę u stavcima (3), (4) i (5) su lektorske prirode.

U članku 76. stavak (2) je mijenjan iz razloga što smo imali zahtjev za autentičnim tumačenjem ovog članka te smo isti izmijenili u skladu s tim tumačenjem.

Stavak (3) je dopunjeno kako bi bio u skladu sa stavkom (2) istog članka.

U stavku (5) riječi „odgovarajući stupanj stručne spreme i odgovarajuće zvanje“ zamjenjuju se riječima „šesti (VI/1) stupanj stručne spreme, odnosno višu stručnu spremu odgovarajuće vrste“, kako bi se konkretiziralo da je to šesti (VI/1) stupanj stručne spreme, odnosno viša stručna spremma odgovarajuće vrste, kao što je u praksi.

Stavak (7) je pojašnjen kako bi se točno znalo na koje stručne suradnike se odnosi.

Stavak (9) je usklađen s autentičnim tumačenjem.

U stavku (11) brisane su riječi školske spreme jer nema zaposlenika odnosno nastavnog osoblja u osnovnoj školi s tom spremom.

U članku 77. u stavku (5) iza riječi „kandidat“ riječi „ne ispunjava uvjete natječaja“ zamjenjuju se riječima „nema potrebnu vrstu i stupanj stručne spreme propisane natječajem“, kako bi bilo jasnije da se nastavak teksta ovoga stavka može primijeniti samo ako kandidat nema potrebnu vrstu i stupanj stručne spreme koji su propisani natječajem, a ne bilo koji drugi uvjet propisan natječajem.

Dodan je novi stavak (6) kojim se regulira prijem osoba bez položenog stručnog ispita jer po dosadašnjem Zakonu škole su morale više puta u tijeku godine raspisivati natječaj koji iziskuje određena financijska sredstva a nastava je u biti bila stručno zastupljena jer osobe imaju potrebnu vrstu i stupanj stručne spreme.

Napravljena je prenumeracija stavaka nastala dodavanjem novog stavka.

U stavku (7) istoga članka dodane su riječi Kolektivnim ugovorom jer je njime bila propisana mogućnost prestanka radnog odnosa po okončanju školske godine u kojoj je osoba ispunila uvjete za odlazak u mirovinu.

U članku 78. promjene su nomotehničke i jezične prirode.

U članku 79. promjena je napravljena kako bi se stavak (1) uskladio s odredbama stavaka (2) i (3) ovog članka.

U članku 80. mijenjan je naziv članka (brisana riječ volonteri) kao i u tekstu članka. Isto je brisano iz razloga što riječ volonter i pojma osoba na stručnom osposobljavanju bez zasnivanja radnog odnosa nemaju isto značenje.

Članak 83. je mijenjan iz razloga što smo dodali obvezu praćenja i ocjenjivanja rada ravnatelja, koja je bila propisana temeljnim Zakonom ali ne i način na koji se to regulira te nije bila propisana mogućnost napredovanja ravnatelja.

U istom članku dodan je stavak (9) kojim se propisuje da ministar donosi standard zanimanja ravnatelja, učitelja i stručnih suradnika, što je potreba propisati jer su standardi temelj za praćenje i ocjenjivanje i eventualno napredovanje, a po temeljnog Zakonu nije bilo pravnog temelja da ministar doneše navedene standarde.

Članak 84. je mijenjan iz razloga što je jasnije propisana obveza stručnih usavršavanja za sve djelatnike kao i obveze Ministarstva i Zavoda za odgoj i obrazovanje.

U poglavlju VI. Upravljanje školom, mijenjan je naziv poglavlja iz razloga što je dodan novi članak u tom poglavlju koji se odnosi na osiguranje kvalitete.

Također, mijenjani su članci:

Članak 89. stavak (4) je mijenjan radi jasnije primjene u praksi.

U članku 90. stavak (3) dodana je obveza dostavljanja izvješća o radu i Zavodu za odgoj i obrazovanje, u skladu s odredbom članka 29. stavak (5), što nije bilo propisano temeljnim Zakonom jer Zavod tada nije postojao kao samostalna ustanova.

Stavak (3) istog članka je promijenjen kako bi bio u skladu s člankom 83. ovog Zakona.

Članka 91. stavak (1) točka a) je usklađena s autentičnim tumačenjem.

U istim članku brisan je stavak (9) iz razloga što je u temeljnog Zakonu brisana odredba o osnivanju privatnih osnovnih škola amandmanima na samoj sjednici Skupštine ali nije provedeno kroz sve ostale članke Zakona.

Stavak (10) je izmijenjen kako bi bio u skladu s člankom 83. stavak (4) ovog Zakona.

Stavci (11) i (12) brisani su iz razloga što će se navedeno odrediti pravilnikom iz članka 83. stavak (4) ovog Zakona. Usklađena je numeracija stavaka.

Članak 93. mijenjan je radi jednostavnijeg postupka izbora članova školskih odbora. Temeljnim Zakonom je bila propisana obveza Ministarstva za raspisivanje natječaja za sve članove školskih odbora. Takav postupak je iziskivao jako puno vremena za provođenje te smo imali slučajeve da je za jednu školu, natječaj bio raspisivan i tri puta dok se ne kompletira cijeli školski odbor, što za sobom povlači i nemogućnost raspisivanja natječaja za ravnatelja škole. Pored navedenog, to je iziskivalo i dodatna finansijska sredstva za ovo Ministarstvo.

U istom članku brisan je stavak (8) jer je u temeljnog Zakonu brisana odredba o osnivanju privatnih osnovnih škola amandmanima na samoj sjednici Skupštine ali nije provedeno kroz sve ostale članke Zakona.

Članak 94. stavak (1) mijenjan je zbog same jasnoće članka.

Novi članak 95a. dodan je iz razloga što se u svim modernim sustavima odgoja i obrazovanja propisuje obveza samovrednovanja i eksternog vrednovanja škole, radi unaprijeđenja rada škole u svim njenim segmentima.

U Poglavlju VII. Pedagoška dokumentacija i evidencija mijenjani su članci:

Članak 96. - brisana je učenička knjižica iz razloga postojanja e-matrice i elektroničkog popunjavanja svjedodžbi za sve učenike u odnosu na ručno ispisivanje u učeničkim knjižicama, kao i u svrhu smanjenja troškova.

Dodani su novi stavci kojima se definira upotreba podatka o JMB učenika u skladu s odredbama Zakona o zaštiti osobnih podataka i podatka o nacionalnosti učenika.

Članak 97. mijenjan je način da su brisana prva dva stavka kako bi članak bio u skladu s člankom 96. i usklađen je na način da je za učenike od prvog do devetog razreda obveza izdavanja uvjerenja na kraju obrazovnog razdoblja i svjedodžbe. Promijenjen je i naziv članka.

U Poglavlju VIII. Nadzor nad radom osnovne škole nije bilo izmjena i dopuna.

U Poglavlju IX. Zaštita prava i kaznene odredbe mijenjan je članak 101.

U članku 101. stavak (1) mijenjan je iz razloga što je trebalo jasnije precizirati kome se podnose prijave za kršenja načela definiranih ovim Zakonom. Naime, nije bila propisana

obveza dostavljanja prijava Ministarstvu iako je člankom 100. propisano da nadzor nad provođenjem ovog Zakona obavlja Ministarstvo.

U stavku (2) istog članka dodan je Zakon o organizaciji tijela uprave u Županiji Zapadnohercegovačkoj kojim se propisuju dodatne mogućnosti podnošenja žalbi.

Člancima 43. do 47. propisane su prijelazne i završne odredbe po stupanju na snagu ovog Zakona.

Člankom 43. propisana obveza usklađivanja poslovanja škola, donošenja statuta i izbora članova školskih odbora.

Člankom 44. su pobrojani provedbeni propisi iz ovog Zakona i propisani rokovi za njihovo donošenje.

Člankom 45. propisuje se način rješavanja postupaka započetih prije stupanja na snagu ovog Zakona.

Člankom 46. definirana je primjena ranijih podzakonskih propisa i nakon stupanja na snagu ovog Zakona.

Člankom 47. stavljen je izvan snage Pravilnik o utvrđivanju uvjeta za izbor i imenovanje članova školskih odbora osnovnih i srednjih škola u Županiji Zapadnohercegovačkoj („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 12/18).

Člankom 48. propisan datum stupanja na snagu ovog Zakona.

III. FINANCIJSKA SREDSTVA

Za provedbu ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna finansijska sredstva u Proračunu Županije Zapadnohercegovačke.

IV. IZJAŠNJENJE U POGLEDU UVAŽAVANJA MIŠLJENJA UREDA ZA ZAKONODAVSTVO, MINISTARSTVA FINANCIJA I MINISTARSTVA PRAVOSUĐA I UPRAVE

Ministarstvo financija nije imalo primjedbi.

Smatramo da smo tekst Prijedloga Zakona uskladili s mišljenjem Ministarstva pravosuđa i uprave i Ureda za zakonodavstvo.

Tekst Prijedloga je nakon usuglašavanja s mišljenjima, lektoriran te ima par izmjena koje su lektorskog karaktera i tehničke naravi.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
MINISTARSTVO PRAVOSUĐA I UPRAVE

07-06-2022-02

Uradnik:	Edo Š.
Odg. jed.	Edo Š.
Datum:	07-06-2022

Broj: 03-04-02-281-1/22
Široki Brijeg, 25. travnja 2022. godine

**MINISTARSTVO OBRAZOVANJA,
ZNANOSTI, KULTURE I ŠPORTA
ŽUPANIJE ZAPADNOHERCEGOVAČKE**
Široki Brijeg

PREDMET: Mišljenje, dostavlja se;

Veza: Vaš akt broj: 07-06-02-02/22 od 11. travnja 2022. godine

Na temelju članka 36. i 37. Poslovnika o radu Vlade Županije Zapadnohercegovačke ("Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke", broj: 3/03), nakon razmatranja Nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj školi, Ministarstvo pravosuđa i uprave Županije Zapadnohercegovačke dalo je sljedeće:

M I Š L J E N J E

Nakon razmatranja Nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj školi (u dalnjem tekstu: Nacrt Zakona), obrađivača Ministarstva obrazovanja, znanosti, kulture i športa Županije Zapadnohercegovačke, u dijelu koji se odnosi na odredbe o sankcijama i odredbe vezane za ustroj sustava županijskih tijela, ovo Ministarstvo nema primjedbi jer Nacrt Zakona ne sadrži iste.

Člankom 24. Nacrtu Zakona vrši se dopuna članka 74. postojećeg zakona na način da kriterije i način izbora zaposlenika donosi svaka škola, odnosno školski odbor pojedinačno. Bez obzira što je svaka škola kao javna ustanova samostalan pravni subjekt, mišljenja smo kako kriterije i način izbora zaposlenika u školama čije se financiranje vrši iz Proračuna Županije Zapadnohercegovačke ili proračuna jedinice lokalne samouprave treba vršiti na jednoobrazan način, a na temelju kriterija kojim se svim kandidatima za zapošljavanje osiguravaju jednak i transparentni uvjeti koji se trebaju propisati pravilnikom koji donosi ministar nadležan za poslove obrazovanja. Na taj način svim kandidatima u školama kao javnim ustanovama osigurava se jednak dostupnost javnih službi pod jednakim uvjetima, a što je sukladno članku 25. točka c) Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima koji se izravno primjenjuje kao Aneks I na Ustav Bosne i Hercegovine - Dodatni sporazum o ljudskim pravima koji će se primjenjivati u Bosni i Hercegovini, a istim je propisano kako svaki građanin treba imati pravo i mogućnost pristupa javnim službama svoje zemlje uz opće uvjete jednakosti.

Nomotehničke primjedbe na Nacrt Zakona:

Člankom 34. Jedinstvenih pravila za izradu pravnih propisa u tijelima uprave u Županiji Zapadnohercegovačkoj („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 12/11) propisano je da se propis piše jasnim stilom, jednostavnim riječima i precizno izraženim namjerama zakonodavca. S tim u vezi, obzirom na veći broj nomotehničkih intervencija u vidu dopune i izmjena predviđenih člankom 3. Nacrta Zakona predlažemo izmjenu cijelog teksta članka 6. temeljnog zakona. Prednje navedeno se može primijeniti i na članak 8. Nacrta Zakona gdje također predlažemo cjelokupnu izmjenu članka 23. postojećeg propisa. U pogledu sadržaja prednje navedenog članka, sukladno članku 39. Jedinstvenih pravila za izradu pravnih propisa u tijelima uprave u Županiji Zapadnohercegovačkoj, predlažemo kod pozivanja na „*Okvirni zakon*“, izvršiti pozivanje putem otvorenog ili zatvorenog načina pozivanja na druge propise.

Na više mesta u Nacrту Zakona propisuje se ovlast ministru nadležnom za poslove obrazovanja za donošenjem podzakonskih propisa. S tim u vezi, a sukladno članku 62. - 64. Zakona o organizaciji tijela uprave u Županiji Zapadnohercegovačkoj („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 9/06 i 6/20), predlažemo definiranje naziva podzkonskog akta koji se ima donijeti u implementaciji Nacrta Zakona. Također, u prijelaznim odredbama u članku 44. Nacrta Zakona umjesto zbirnog navođenja propisa navesti pojedinačne, točno određene podzakonske propise. Tako npr. u članku 31. Nacrta Zakona kojim se mijenja članak 83. temeljnog zakona u stavku (9) umjesto predloženog donošenja „Standarda zanimanja“ propisati obvezu donošenja „pravilnika o Standardu zanimanja“.

Člankom 29. Nacrta Zakona vrši se izmjena u članku 79. stavak (1) postojećeg Zakona na način da se riječ „mogu“ zamjenjuje riječima „imaju pravo“, a odnosi se na mogućnost prelaska zaposlenika iz jedne u drugu školu. U obrazloženju Nacrta Zakona obrađivač navodi kako je riječ o promjeni jezične prirode. Međutim, u pravnom tumačenju propisa postoji tzv. jezično tumačenje propisa kada se smisao pravne norme otkriva pomoću jezičnih pravila nekog standardnog jezika. Obzirom na nastavak sadržaja članka 79. stavak (1) postojećeg zakona iz čega proizlazi da se zahtjevu može, a ne mora udovoljiti donošenjem odgovarajućeg rješenja, predlažemo koristiti termin „*imaju pravo podnijeti zahtjev za prelazak iz jedne škole u drugu....*“

Člankom 37. Nacrta Zakona kojim se mijenja članak 93. temeljnog propisa, u stavku (10) propisuje se drugačiji način utvrđivanja uvjeta za članove školskog odbora pri čemu uvjete za člana školskog odbora propisuju tijela koja vrše izbor – a po sadašnjem propisu ministarstvo nadležno za poslove obrazovanja. Obzirom kako je Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i športa Županije Zapadnohercegovačke donijelo *Pravilnik o utvrđivanju uvjeta za izbor i imenovanje članova školskih odbora osnovnih i srednjih škola u Županiji Zapadnohercegovačkoj* („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 12/18) kojim su općenito propisani uvjeti za imenovanje članova školskog odbora – po svim kategorijama, potrebno je prednje navedeni pravilnik staviti izvan snage, te propisati obvezu donošenja novog pravilnika.

U članku 39. Nacrta Zakona potrebno je izostaviti nepotrebne riječi „U propisu Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj školi“.

Zbog broja nomotehničkih intervencija u članku 41. Nacrta Zakona, umjesto navedenog predlažemo potpunu izmjenu članka 97. temeljnog propisa. Prednje navedeno može se koristiti i kod članka 42. Nacrta Zakona kojim se vrši nomotehnička intervencija u članku 101. postojećeg zakona. Bez obzira na koji način se predlagatelj odluči, u pogledu sadržaja članka 101. temeljnog zakona predlažemo izostavljanje termina „važećeg zakona...“, a odnosi se na primjenu

odgovarajućih propisa, obzirom kako pravna praksa, izuzev određenih slučajeva u kaznenom zakonodavstvu, ne poznaje primjenu propisa koji su stavljeni van snage.

Člankom 43. Nacrta zakona smatramo nepotrebnim vršiti izmjene članka 104. postojećeg zakona obzirom kako je riječ o prijelaznoj odredbi koja se koristila za potrebe primjene postojećeg zakona, dok se sadržaj članka 43. Nacrta Zakona može koristiti za prijelazne odredbe ovog zakona.

Obzirom na sadržaj predložen u članku (3) Nacrta Zakona kojim se uvodi pravo i obveza Vlade Županije Zapadnohercegovačke za utvrđivanjem platnih razreda i koeficijenata složenosti poslova za zaposlenike škola, predlažemo u članku 44. propisati rok za donošenje ovog podzakonskog akta. S prednjim u vezi, a sukladno odredbi članka 19. Zakona o vlasti Županije Zapadnohercegovačke („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 15/21), predlažemo podzakonski akt precizirati na način da se platni razredi i koeficijenti određuju odlukom Vlade Županije Zapadnohercegovačke.

Dostaviti:

- Naslovu,
- Pismohrani.

MINISTAR
Kristijan Zovko

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVACKA
MINISTARSTVO FINANCIJA

Broj: 04-02-02-282/22
Ljubuški, 19. travanj 2022. godine

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVACKA
MINISTARSTVO FINANCIJA

Primjeno:
Org. jed.

04.06.2022
07-02-02-282/22

**MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI,
KULTURE I ŠPORTA
ŠIROKI BRIJEG**

PREDMET: Veza Vaš akt broj: 07-06-02-02/22 od 11. travnja 2022. godine;

Poštovani,

U svezi s Vašim aktom, broj i datum kao u Predmetu, u kojem pd Ministarstva financija tražite mišljenje na Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj školi, Ministarstvo financija Županije Zapadnohercegovačke nakon razmatranja gore navedenog akta, očituje se na sljedeći način:

Prema odredbi članka 36. stavak 1. točka 3. Poslovnika o radu Vlade Županije Zapadnohercegovačke ("Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke" broj: 3/03), Ministarstvo financija Županije Zapadnohercegovačke daje mišljenje na prednacrte, nacrite i prijedloge propisa, odnosno drugih općih akata prije njihovog dostavljanja Vladi u pogledu finansijskih sredstava potrebitih za njihovu provedbu.

Sukladno nuprijed navedenom kao i uvidom u dostavljeno Obrazloženje gdje se navodi kako za provedbu ovog Zakona nije potrebno osigurati dodatna finansijska sredstva, Ministarstvo financija Županije Zapadnohercegovačke je mišljenja da se Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj školi može uputiti u daljnju proceduru.

S poštovanjem,

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
URED ZA ZAKONODAVSTVO VLADE

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI,
KULTURE I ŠPORTA
Primjena 25.06.2022
Org.č. 02-02-1172
Društvo
07-06 02-02-1172

Broj: 11-234/22
Široki Brijeg, 22. travnja 2022. godine

ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI,
KULTURE I ŠPORTA
Široki Brijeg

PREDMET: Mišljenje na nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj školi u Županiji Zapadnohercegovačkoj, dostavlja se

VEZA: Vaš akt broj: 07-06-02-02/22 od 11.4.2022. godine

Na temelju članka 36. i 37. Poslovnika o radu Vlade Županije Zapadnohercegovačke („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 3/03) i članka 2. Uredbe o Uredu za zakonodavstvo Vlade Županije Zapadnohercegovačke („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 2/11), nakon razmatranja nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj školi u Županiji Zapadnohercegovačkoj (u daljem tekstu: nacrt Zakona), obrađivača Ministarstva obrazovanja, znanosti, kulture i športa Županije Zapadnohercegovačke, Ured za zakonodavstvo Vlade Županije Zapadnohercegovačke daje sljedeće

M I Š L J E N J E

Ustavni temelj za donošenje predmetnog Zakona sadržan je u članku 15. točka d) Ustava Županije Zapadnohercegovačke („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 1/96, 2/99, 14/00, 17/00, 1/03, 10/04 i 17/11) kojim je, pored ostalog, utvrđeno da Županija ima sve ovlasti vezane za utvrđivanje naobrazbene politike, uključujući donošenje propisa o naobrazbi, te osiguranje naobrazbe i članku 26. točka e) Ustava Županije Zapadnohercegovačke kojim je utvrđeno da Skupština donosi zakone i ostale propise potrebite za provedbu ovlasti Županije.

U nazivu nacrtu Zakona i članku 1. nacrtu Zakona predlažemo brisati riječi „u Županiji Zapadnohercegovačkoj“ radi ispravnog pozivanja na naziv temeljnog propisa tj. Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj školi, a što je sukladno članku 48. stavak (2) i 49. stavak (2) Jedinstvenih pravila za izradu pravnih propisa u tijelima uprave u Županiji Zapadnohercegovačkoj („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 12/11).

U članku 1. nacrtu Zakona predlažemo iza riječi „nastavni plan i program“ dodati riječi „u različitim padežima“, a iza riječi „nastavni plan i kurikul“ dodati riječi „u odgovarajućem padežu“.

U članku 2. nacrtu Zakona sadržaj stavka (2) i (3) potrebno je objediniti u jedan stavak.

U pogledu članka 3. stavak (2), (3), (4) i (5) i članka 36. stavak (3) i (4) nacrtu Zakona ukazujemo da se prema nomotehničkim pravilima renumeracija izmjena i dopuna pojedinih stavaka unutar članaka vrši postepeno kako bi se izbjeglo ponavljanje.

U članku 3. stavak (1) nacrtu Zakona potrebno je odrediti kojim aktom i na čiji prijedlog će Vlada Županije Zapadnohercegovačke utvrditi platne razrede i pripadajuće koeficijente složenosti poslova za zaposlenike škola. U prijelaznim odredbama treba propisati rok u kojem će se taj propis donijeti.

U članku 6. nacrtu Zakona u izmjenjenom članku 15. stavku (3) riječi „iz stavka (3) ovog članka“ zamijeniti riječima „iz stavka (2) ovog članka“ radi ispravljanja pogrešnog pozivanja na stavak unutar članka 15.

U članku 7. stavak (6) nacrtu Zakona riječi „u zadanim roku“ zamijeniti riječima „u roku iz stavka (5) ovog stavka“.

U pogledu članka 24. nacrtu Zakona kojim se u članku 74. u dodanom stavku (3) propisuje da škola donosi kriterije i način izbora zaposlenika koji su sastavni dio pravilnika o radu i članka 34. stavak (1) nacrtu Zakona kojim se u članku 89. stavak (3) u dodanoj točki m) propisuje školskom odboru obveza donošenja kriterija za prijem zaposlenika škole predlažemo razmotriti mogućnost da Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i športa Županije Zapadnohercegovačke doneše pravilnik kojim bi se utvrdili jedinstveni kriteriji, pravila i postupak izbora zaposlenika u javnim osnovnim školama u Županiji Zapadnohercegovačkoj za prijem u radni odnos. Ovo iz razloga kako bi se na jednoobrazan način propisali kriteriji i izbjegle moguće primjene različitih kriterija kod provođenja javnih natječaja za prijem u radni odnos.

U članku 26. stavak (6) nacrtu Zakona preispitati potrebu brisanja samo riječi „odnosno školske“.

U članku 13., 20. stavak (1) i 40. nacrtu Zakona umjesto uopćenog termina „posebnim propisom“ potrebno je jasno definirati naziv podzakonskog akta kojeg ministar obrazovanja, znanosti, kulture i športa Županije Zapadnohercegovačke treba donijeti u okviru provedbe ovog Zakona. S tim u vezi ukazujemo i na članak 6., 18., 31., 32., 35. stavak (2), 37. i 39. nacrtu Zakona. Sukladno naprijed navedenom potrebno je dopuniti odredbu članka 44. nacrtu Zakona, na način da se taksativno pobroje podzakonski akti koje je potrebno donijeti uz pozivanje na konkretnе odredbe Zakona u kojima je sadržano ovlaštenje za donošenje podzakonskog akta.

U članku 33. nacrtu Zakona suvišno je navoditi naziv postojećeg poglavlja i ponovno brojčanu oznaku, dovoljno je propisati samo kako se naziv poglavlja VI. mijenja i glasi: ....

U članku 34. stavak (2) nacrtu Zakona iza riječi „U stavku (3)“ dodati riječ „dosadašnja“.

Predlažemo u članku 35. stavak (2) nacrtu Zakona iza riječi „iz članka 83. stavak (3)“ dodati riječi „ovog Zakona“.

U članku 39. brisati dio teksta „U propisu Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj školi“ kao nepotreban.

Člankom 41. nacrtu Zakona predlaže se izmjena članka 97. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj školi („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 20/17) (u dalnjem tekstu: važeći Zakon) u dijelu koji se odnosi na učeničku knjižicu. S tim u vezi predlažemo u nazivu članka 97. važećeg Zakona brisati riječi „knjižice i“ radi

usklađivanja naziva članka s njegovim sadržajem. Po mogućnosti, predlažemo izmijeniti cijeli članak 97. važećeg Zakona radi preglednosti i jasnoće.

Odredbe članka 43. nacrtu Zakona po svom sadržaju spadaju u prijelazne odredbe propisa o izmjenama i dopunama propisa. Predlaže se umjesto izmjene i dopune postojećeg članka 104. važećeg Zakona sadržaj odredbe staviti u poseban članak obzirom da uređuje materiju koja je predmet samostalnih prijelaznih odredbi propisa o izmjenama i dopunama.

Predlažemo članku 44. i 45. nacrtu Zakona dodati naziv koji se upisuje ispod brojčane oznake za članak i stavlja u zagrdu sukladno članku 29. stavak (3) Jedinstvenih pravila za izradu pravnih propisa u tijelima uprave u Županiji Zapadnohercegovačkoj obzirom da uređuje materiju koja je predmet samostalnih prijelaznih i završnih odredbi propisa o izmjenama i dopunama.

Iz prijelaznih i završnih odredbi nacrtu Zakona, a niti iz dostavljenog obrazloženja nije vidljivo da li ima na snazi podzakonskih akata koji prestaju važiti donošenjem predmetnog Zakona, te ukoliko istih ima i ako se prestanak važenja odnosi i na takve pravne propise potrebno ih je navesti prema rangu, tako da se propisi više pravne snage stavlju ispred propisa niže pravne snage.

Nadalje, obzirom da se predlaže izmjena članka 93. važećeg Zakona predlažemo razmotriti potrebu propisivanja na koji način i po kojem propisu će se okončati pojedini započeti postupci odnosno natječaji objavljeni prije stupanja na snagu ovog Zakona, a koji nisu okončani.

S poštovanjem,

Dostaviti:

1. Naslovu,
2. Pismohrani.

